

Platforma de cooperare internațională „Solidaritatea Civică”

Apel către autoritățile ruse de a respinge Proiectul de lege represiv privind “Agenții străini”

10 iulie, 2012

* * *

Pe 6 iulie, Duma de Stat a Federației Ruse a adoptat în primă lectură un pachet de modificări ale legislației existente care ar permite unui spectru larg de ONG-uri ruse de a fi clasificate în calitate de “agenți străini”. O astfel de denumire nu doar că ar stigmatiza organizațiile, dar le-ar supune unor cerințe de raportare și de audit discriminatorii și severe și unor potențiale sancțiuni catastrofale din punct de vedere financiar și/ sau legislativ pentru orice încălcare. Deși susținătorii acestei inițiative o prezintă ca fiind un echivalent al Legii cu privire la înregistrarea agenților străini existente în alte țări, acest lucru este evident fals. Proiectul de lege rus nu se aplică doar față de organizațiile care activează în interesul guvernelor străine, dar față de orice organizație necomercială, care este finanțată din oricare sursă străină, care, de asemenea, este antrenată în orice tip de “activități politice”, inclusiv o muncă pe larg acceptată, cum ar fi politici de advocacy aplicate la nivel național sau chiar local. Această lege încalcă direct angajamentele internaționale ale Federației Ruse privind respectarea drepturilor cetățenilor săi la libera asociere și participarea la activități politice. Duma de Stat ar trebui să inverseze cursul și să respingă proiectul de lege. Dacă acesta va trece de Dumă, el va trebui să fie respins de către Consiliul Federației ori să fie folosit dreptul de veto de către Președintele Putin.

* * *

Pe 6 iulie, Duma de Stat a Federației Ruse a adoptat în primă lectură un pachet de modificări intitulat “privind modificarea diverselor acte legislative ale Federației Ruse care reglementează activitățile organizațiilor necomerciale care îndeplinesc funcția de agenți străini”. În cazul în care va fi votată, această lege va solicita tuturor ONG-urilor ruse, care beneficiază de finanțare externă și care, de asemenea, desfășoară “activități politice”, să fie înregistrate în calitate de “agenți străini”. Legea va obliga toate organizațiile care sunt astfel desemnate să indice această denumire în toate publicațiile (inclusive cele din mass-media), să prezinte autorităților o documentație financiară mai detaliată și mai frecventă decât alte ONG-uri și să respecte niște cerințe de contabilitate mai stricte. Ele de asemenea vor fi supuse unor controale financiare regulate de trei ori mai frecvente decât sunt supuse alte ONG-uri, precum și controale de audit la fața locului pentru orice pretext.

Dispozițiile principale ale legii sunt elaborate, astfel încât să poată fi folosite împotriva unui spectru extrem de larg de ONG-uri, inclusiv organizațiile pentru monitorizarea alegerilor și pentru drepturile omului, dar de asemenea și grupurile de opinie și organizațiile naționale și locale care pledează pentru schimbări ale politicii pe probleme de politici publice. Proiectul de

lege va aplica denumirea de „agent străin” oricărei organizații necomerciale, alta decât un partid politic, care îndeplinește două condiții:

- primește "finanțare sau alte bunuri din partea statelor străine, organelor de stat ale acestora, organizațiilor internaționale sau străine, cetățenilor străini, apatrizilor sau agenților lor și / sau din partea organizațiilor ruse, cu caracter juridic, care au primit fonduri sau alte bunuri provenite din aceste surse"; și
- participă "(inclusiv prin finanțare), în organizarea și desfășurarea activităților politice, în scopul de a influența procesul de luare a deciziilor de către autoritățile publice, menite să schimbe politicile publice promovate de acestea, sau în formarea opiniei publice cu privire la obiectivele de mai sus".

Proiectul de lege prevede sancțiuni destul de dure pentru organizațiile și liderii acestora care sunt deținuți pentru că ar fi încălcat aceste prevederi. Legea nu prevede doar amenzi de pînă la un milion de ruble (aproximativ 30.000 dolari) pentru organizații și 500.000 de ruble pentru persoanele fizice, lucru care ar fi un dezastru pentru multe ONG-uri și activiști ruși, ea de asemenea permite statului de a suspenda activitățile organizații de pînă la șase luni, fără decizia vreunei instanțe.

Susținătorii legii au justificat că aceasta nu este nimic mai mult decât un echivalent al legilor existente în alte țări, cum ar fi Legea americană privind înregistrarea agenților străini (FARA). Acest lucru este în mod evident fals. FARA, de exemplu, are de a face cu ambasadere străine și firmele de lobby care activează "la ordinele, solicitările sau sub conducerea sau controlul directorilor străini", și nu cu societatea civilă. Proiectul de lege rus, dimpotrivă, vizează organizațiile care beneficiază de bani și surse străine pentru orice scop, dacă acestea sunt considerate ca fiind antrenate în "activități politice", inclusiv ONG-urile care beneficiază de finanțare externă care pledează pentru schimbări de politici. Astfel, legislația rusă va aplica denumirea de "agent străin" inclusiv organizațiilor care au fost create de către cetățeni ruși, ale căror organe de decizie sunt compuse în întregime din cetățeni ruși și care sunt independente de a determina la care organism să aplice pentru finanțare, fie din Rusia sau internaționale.

Departa de a fi un echivalent rus al legislației adoptate pe scară largă de către alte state, acest proiect de lege este o încălcare directă a angajamentelor Rusiei privind dreptul internațional. Printre numeroase alte prevederi, această lege ar încălca angajamentele Rusiei privind Articolul 11 al Convenției Europene privind Drepturile Omului (care protejează dreptul la libertatea de întrunire și asociere), Articolul 22 al Convenției Internaționale privind Drepturile Civile și Politice (ICCPR), care garantează libertatea întrunirilor și interzice orice restricții ale acestei libertăți, pînă în momentul în care ele sunt "necesare într-o societate democratică în scopul intereselor de securitate națională și de securitate publică, ordine publică (*ordre public*), protecția sănătății și a moralei publice sau protecția altor drepturi și libertăți ale altor persoane), precum și Articolul 25 al ICCPR (care garantează dreptul cetățenilor de a participa la conducerea treburilor publice).

Într-o scrisoare din 5 iulie adresată conducerii Dumei de Stat, liderii unor importante organizații ruse pentru drepturile omului au remarcat că: „Scopul real al acestui proiect de lege este de a discredita și de facto a distruge cele mai mari organizații civice independente în țara noastră” și

au avertizat că punerea în aplicare a acestei legi ar putea amenința orice ONG pe care Guvernul îl displace, în cazul în care ONG-ul ar beneficia de o finanțare străină. Membrii Platformei Societății Civice sunt totalmente de acord cu această poziție și cheamă Duma de Stat să-și modifice cursul și să respingă proiectul. Dacă acesta va trece de Dumă, el va trebui să fie respins de către Consiliul Federației ori să fie folosit dreptul de veto de către Președintele Putin.

Platforma Societății Civice unește 46 de organizații ale societății civile, angajate în îmbunătățirea situației privind drepturile omului în Europa, Eurasia și Statele Unite. Acesta oferă un spațiu comun pentru aceste grupuri de a-și împărtăși experiența lor în cadrul efectuării cercetărilor, campaniilor de advocacy, precum și a organizării publice și găsirii de noi canale de comunicare și metode de lucru mai bune pentru cooperare. Scopul său este de a servi drept un canal prin care orice activist civic ar putea construi alianțe, ar putea consolida sprijinul reciproc și solidaritatea și ar putea îmbunătăți influența sa în cadrul politicilor naționale și internaționale privind drepturile omului. Platforma Societății Civice a fost înființată în urma recunoașterii că grupurile neguvernamentale au nevoie să activeze într-un mod mai eficient și coordonat, în scopul de a contracara tendințele negative în domeniul protecției de stat a drepturilor omului și de a apăra principiile democratice.